MINISTERSTWO SPRAW ZAGRANICZNYCH

DEPARTAMENT POLITYCZNO-EKONOMICZNY

WYDZIAŁ PRASOWY

Nr. 16

Warszawa, dn. 9 listopada 27 r.

Przegląd Prasy Z.S.R.R. i emigracji rosyjskiej

TREŚĆ:

1

PRZEGLĄD PRASY ZSRR I EMIGRACJI ROSYJSKIEJ

Nr. 16 Warszawa dn. 9 listopada 1927 r.

---

1. Polityka zagraniczna ZSRR i stosunek do zagadnień międzynarodowych

ZSRR A UZBROJENIA

"PRAWDA" z dn. ./11 uważa za bardzo podejrzane słowa zadowolenia, jakie znalazły się na łamach prasy angielskiej z powodu udziału ZSRR w komisji przygotowawczej dla spraw rozbrojenia.

Delegacja sowiecka pojedzie do Genewy. Nie dlatego, że rząd sowiecki zmienił swój punkt widzenia na genewską rozmównicę, a dlatego, że chce on jeszcze raz podkreślić swe umiłowanie pokoju. Delegacja sowiecka na podstawie nieodpartych faktów będzie mogła dowieść w Genewie, kto w rzeczywistości pragnie uzbrojenia świata i kto tego uporczywie nie chce. Delegacja sowiecka przypomni o uchyleniu się rządu sowieckiego od zaborczych traktatów carskiej Rosji, o Genui, o konferencji moskiewskiej w sprawie rozbrojenia z końca 1922 r., o konferencji ekonomicznej z maja 1927 r., o całym szeregu gwarancyjnych traktatów pokojowych i t.d. I fakty te stanowić będą jaskrawy kontrast z polityką tych, którzy ślą wojska do Chin, naumyślnie niszczą nawiązane z takim trudem stosunki dyplomatyczne z wielkim krajem, przeszkadzając rozwojowi pokojowych stosunków politycznych i ekonomicznych między innemi państwami, teroryzują małe państwa, pragną podporządkować wszystkie morza swojej flocie, - podporządkować sobie cały świat".

SPRAWA TANGERU

IBIDEM pisze, że demonstracja floty włoskiej w Tangerze posiada doniosłe znaczenie.

Po spotkaniu Chamberlain'a z Primo de Riverą włoska demonstracja morska nie może być rozumiana inaczej, niż jako dalszy ciąg i logiczne rozwinięcie polityki angielskiej, zmierzającej do utworzenia bloku państw śródziemnomorskich, zwróconego przeciwko Francji. Powyższe fakty są tylko epizodami w walce między Anglją i Francją o hegemonję w Europie i o panowanie nad morzem Śródziemnem. Dyplomacja angielska doskonale wie, że najbardziej czułem miejscem imperjalistycznej polityki Francji jest Marokko.

SYTUACJA POLITYCZNA NA ŁOTWIE

"IZWIESTJA CIK ZSSR" z dn. 4/11 podaje artykuł swego korespondenta ryskiego Borysowa, który pisze, że ostatnie posiedzenie sejmu wykazało, że położenie koalicji lewicowej nie tylko nie pogorszyło się, lecz przeciwnie, w związku z ratyfikacją traktatu nieco się ustabilizowało. Koalicji nie udało się jednak dotychczas wciągnąć do swoich szeregów nowych sił. Klucz do sytuacji parlamentarnej znajduje się w rękach frakcji niemieckiej.

2. USTRÓJ PAŃSTWOWY I ADMINISTRACYJNY.

10-TA ROCZNICA REWOLUCJI PAŹDZIERNIKOWEJ

"PRAWDA" z dn. 5/11 ogłasza uchwały C.K. .. sowietów ZSRR o zwolnieniu ludności włościańskiej z obowiązku uiszczenia zaległych

rat, powstałych wskutek udzielenia tej ludności pożyczek państwowych z powodu nieurodzaju w latach 1924-25, oraz uchwałę C.K.W. o zwolnieniu ludności miast sowieckich z obowiązku uiszczenia niektórych zaległych rat podatku przemysłowego, dochodowego, majątkowego, sądowego i t.p.

IZWIESTJA CIK ZSSR z dn. 6-7/11 poświęcone są uczczeniu 10-lecia rewolucji rosyjskiej.
Borys Sztajn zamieszcza artykuł pod tytułem "10 lat polityki zagranicznej ZSRR", w którym pisze, że polityka zagraniczna sowietów prowadzi walkę o ustalenie formy, zakresu i konfiguracji związków między państwem socjalistycznem i otoczeniem kapitalistycznem.
Autor mówi, iż bilans 10-letniej polityki zagranicznej sowietów można wyprowadzić bez deficytu. Przyjęcie formuły na międzynarodowej konferencji ekonomicznej - "pokojowego współistnienia dwuch systemów gospodarczych" - dowodzi, że państwa kapitalistyczne uznają niezbędność czasowego współistnienia kapitalizmu i socjalizmu.
Autor kończy artykuł stwierdzeniem, że i nadal hasłem sowieckiej polityki zagranicznej będzie pokój.

3. ŻYCIE PARTYJNE.

STOSUNKI W SOWIECKIEJ PARTJI KOMUNISTYCZNEJ
"PRAWDA" z dn. 5/11 ogłasza uchwały szeregu organizacyj partyjnych w Moskwie i miastach prowincjonalnych. Wszystkie uchwały te zwracają się przeciwko opozycji "trockistów", w każdej prawie organizacji partyjnej istnieje jednak nieznaczna liczba opozycjonistów, którzy występują przeciwko polityce centralnego komitetu partji.
Najbardziej czynną walkę prowadzi opozycja przeciwko C.K. partji w Leningradzie. Na zebraniu partyjnem w fabryce "Krasnyj Treugolnik" w Leningradzie opozycjoniści żądali anulowania wyborów delegatów na XV zjazd partji. Na zebraniu w fabryce "Krasnyj Putiłowiec" w Leningradzie opozycjoniści Bakajew i Tarchanow nie zostali dopuszczeni do głosu.

IBIDEM donosi, że biuro gubernjalne sowieckiej partji komunistycznej w Wiatce pozbawiło przywódcę opozycji leningradzkiej Bakajewa stanowiska prezesa gubernjalnej komisji planowej w Wiatce, oskarżając go jednocześnie o "dezercję gospodarczą". Przestępstwo Bakajewa polega na tem, iż opuścił samowolnie Wiatkę i wyjechał do Leningradu w celu wzięcia udziału w "dyskusji" partyjnej.

IBIDEM ogłasza list młodego opozycjonisty Rochlina do kolegów z związku młodzieży komunistycznej w Homlu. List ten dostał się w ręce władz sowieckich w Homlu i został przez nie przekazany do Moskwy. W liście swym oświadcza Rochlin, że należy do organizacji opozycyjnej, kierowanej przez Trockiego, Zinowjewa, Kamieniewa, Radka, Rakowskiego, Preobrażeńskiego i innych. Organizacja ta pracuje nielegalnie, z zastosowaniem wszystkich metod i środków konspiracji. Chcąc się odróżnić od t.zw. większości partji komunistycznej przybrała opozycja nazwę partji "bolszewików-leninowców". GPU sowieckie dokonało aresztowań wśród organizacji opozycyjnej, Rochlin jednak nawołuje swych kolegów homelskich do dalszego udziału w walce partyjnej.

IBIDEM z dn. 4/11 ogłasza tekst przemówienia Bucharyna na zebraniu "aktywu" leningradzkiej organizacji partji dn. 26 października r.b. Przemówienie to w całości poświęcone jest różnicy zdań pomiędzy t.zw. większością partji a opozycją "trockistów". Zdaniem p.Bucharyna, opozycja nie umiała nigdy ocenić prawidłowo sytuacji politycznej i gospodarczej ZSRR i dokonała wobec tego szeregu błędów. Opozycja

zmieniła nie tylko taktykę partyjną, lecz i program partyjny. W kwestji stosunku do dyktatury proletarjackiej podziela opozycja stanowisko "mieńszewików" i woli demokrację burżuazyjną od dyktatury proletarjackiej. Opozycja neguje charakter socjalistyczny partji komunistycznej, występuje przeciwko polityce rządu sowieckiego, łamie prawo sowieckie, staje się ośrodkiem czynnej walki elementów kontr-rewolucyjnych przeciwko partji komunistycznej i władzy sowieckiej. Opozycja, zdaniem p.Bucharyna, toruje żywiołom kontr-rewolucyjnym drogę do władzy w ZSRR. Na poparcie swych tez przytacza p.Bucharyn sprawę wykrytego przez GPU kontaktu pomiędzy organizatorami tajnej drukarni opozycyjnej w Moskwie a tajną kontr-rewolucyjną organizacją wojskową, która dążyła do dokonania zamachu stanu.

IBIDEM z dn. 5/11 ogłasza uchwałę C.K. partji o dokonaniu "poboru październikowego" nowych członków partji w związku z 10-tą rocznicą rewolucji październikowej. "Pobór" ten przeprowadzony ma być pod hasłem wstąpienia wszystkich świadomych swej przynależności klasowej robotników do partji komunistycznej w celu walki o całkowite zwycięstwo socjalizmu w ZSRR.

IBIDEM omawia powyższą uchwałę w artykule wstępnym, twierdząc, że zasilenie szeregów partji przez nowych członków, zastąpi całkowicie stratę poniesioną przez wykluczenie nielicznych "trockistów".

IBIDEM ogłasza wiadomości z Leningradu i innych miejscowości ZSRR o wstąpieniu kilkuset robotników w skład partji.

IBIDEM ogłasza tekst przemówienia, wygłoszonego przez wdowę po Leninie Krupską na konferencji partyjnej dzielnicy Baumanowskiej w Moskwie. W przemówieniu swem stanęła Krupska na stanowisku C.K. partji, oświadczając, że opozycja i jej polityka nie posiadają żadnych podstaw w rzeczywistej sytuacji ZSRR.

4. ŻYCIE NARODOWOŚCIOWE.

DWA KIERUNKI WŚRÓD KOMUNISTÓW UKRAIŃSKICH

"KOMMUNISTICZESKIJ INTERNACJONAŁ" z dn. 28/10 ogłasza obszerny artykuł, w którym omawia poglądy dwuch istniejących w ukraińskiej partji komunistycznej prądów zasadniczych. Główną uwagę zwraca pismo na stosunki w "partji komunistycznej Ukrainy zachodniej", czyli organizacji komunistycznej, istniejącej na ziemiach wschodnich Rzeczypospolitej. Zdaniem pisma, burżuazja ukraińska i organizacja "Undo" pogodziły się z rządem polskim i stworzyły podstawę związku pomiędzy "wojowniczym faszyzmem ukraińskim" a "faszyzmem polskim" przeciwko robotnikom i włościanom Ukrainy. Jednocześnie odbywa się na Ukrainie sowieckiejześrodkowanie sił ukraińskiego i wielkoruskiego szowinizmu narodowego przeciwko ZSRR. Szowinizm wielkoruski ogarnia miasta Ukrainy sowieckiej i nawet jej partję komunistyczną. Wytwarza on poważne niebezpieczeństwo dla związku pomiędzy USRR a RSFSR i powinien być z tego powodu zwalczany przez wszystkich komunistów. Walka ta jednak powinna być prowadzona równocześnie przeciwko nacjonalizmowi i ukraińskiemu w USRR, reprezentowanemu obecnie przez Szumskiego, Chwilowego i innych członków "prądu ukraińsko-nacjonalistycznego" w ukraińskiej partji komunistycznej. Prąd ten posiada swych zwolenników również wśród członków "partji komunistycznej Ukrainy zachodniej". Większość partji tej podziela błędne, zdaniem pisma, stanowisko Szumskiego. Partja komunistyczna Ukrainy zachodniej prowadzi politykę oportunistyczną i nacjonalistyczną i na tej polityce oparty jest jej stosunek do zagadnienia narodowościowego na Ukrainie. Wobec sytuacji międzynarodo-

wej ZSRR stanowisko to jest ciężkim błędem. Zdaniem pisma, wśród członków partji komunistycznej Ukrainy zachodniej powinna być przeprowadzona kampanja propagandowa, która wyświetli stanowisko międzynarodówki komunistycznej w tej sprawie. O ile zwolennicy prądu nacjonalistycznego wśród członków partji trwać będą przy swych błędnych poglądach, powinna być przeprowadzona walka z nimi. Partja komunistyczna Ukrainy zachodniej powinna również rozpocząć walkę z "dyktaturą obywateli ziemskich faszyzmu polskiego", oraz z niebezpieczeństwem nacjonalizmu ukraińskiego. Istnienie porozumienia pomiędzy "faszyzmem polskim" a "burżuazją ukraińską" wymaga od partji komunistycznej Ukrainy zachodniej utworzenia bloku robotniczo-włościańskiego, którego hasłem powinny być: rząd robotniczowłościański w Polsce oraz samookreślenie Ukrainy zachodniej w celu jej zjednoczenia z USRR.

8. STOSUNEK EMIGRACJI DO ZSRR.

EMIGRACJA ROSYJSKA A 10-TA ROCZNICA REWOLUCJI PAŹDZIERNIKOWEJ

10-ta rocznica rewolucji październikowej w ZSRR znalazła szeroki odgłos na łamach rosyjskiej prasy emigracyjnej. Przytaczamy poniżej najbardziej charakterystyczne głosy pism emigracyjnych.

"ZA SWOBODU" z dn. 8/11 /Warszawa, pismo demokratyczne/ ogłasza artykuł p.Fiłosofowa, który opierając swe twierdzenia na cytatach z ostatnich przemówień działaczów sowieckich, twierdzi, że 10-ta rocznica rewolucji październikowej obchodzona była w ZSRR pod akompanjament walki w sowieckiej partji komunistycznej. Wszystkie złudzenia oddawna prysły, teorja komunistyczna zbankrutowała. Nawiązując do rewelacji Operputa zaznacza p.Fiłosofow, że prowokacja polityczna jest jedyną dziedziną, w której rząd ZSRR osiągnął niezwykłego ~~xxkx~~ udoskonalenia.

"SIEGODNIA" z dn. 6/11 /Ryga, pismo demokratyczne/ ogłasza artykuł wstępny, w którym oświadcza, że system państwowy, oparty na terorze i gwałcie, istnieć nie może i nie powinien. Zdaniem pisma wyrok przeznaczenia nad rządem sowieckim jest już widoczny. Walka z bolszewizmem powinna pozostawać celem wszystkich rosjan.

IBIDEM ogłasza ankietę, zawierającą poglądy najwybitniejszych przedstawicieli emigracji rosyjskiej na przeszłość i przyszłość Rosji. Znany pisarz Ałdanow sądzi, że rząd sowiecki obalony będzie drogą "przewrotu pałacowego", znany pisarz Bunin myśli, że pierwszym etapem ustroju państwowego w Rosji po obaleniu rządu sowieckiego będzie dyktatura wojskowa, po której nastąpić może ogłoszenie monarchji, prezes Rosyjskiego Komitetu Narodowego w Paryżu - Kartaszew twierdzi, że jedyną drogą do obalenia rządu sowieckiego jest nieunikniona w najbliższej przyszłości wojna, działacz demokratyczny Argunow mówi o przyszłej rewolucji demokratycznej, Kiereński nie daje na to pytanie żadnej odpowiedzi.

IBIDEM ogłasza oświadczenie gen.Wrangla na temat powyższy. Gen. Wrangiel oświadcza, że obalenie rządu sowieckiego nastąpi drogą przewrotu rewolucyjnego, termin którego przyspieszony być może przez zmianę stosunku mocarstw europejskich do ZSRR.

"NOWOJE WREMIA" z dn. 5/11 /Białogród, pismo monarchistyczne zwolenników w.ks. Mikołaja Mikołajewicza/ poświęca artykuł wstępny pamięci ofiar teroru sowieckiego.

"WOZROŻDENJE" z dn. 5/11 /Paryż, pismo o kierunku umiarkowano-monarchistycznym/ omawia w artykule wstępnym wyniki polityki rządu sowieckiego w ZSRR, oświadczając, że uwaga powinna być zwrócona prze-

dewszystkiem nie na stronę materjalną życia narodu i państwa, lecz na stronę duchową. Strona materjalna może być odbudowana ze stosunkową łatwością, strona duchowa, która jest podstawą istnienia narodu i państwa, wymaga olbrzymiego nakładu pracy nad swoją odbudową. Pismo wzywa emigrację rosyjską, aby już obecnie rozpoczęła pracę nad tą odbudową.

"RUL" z dn. 6/11 /Berlin, pismo demokratyczne/ nawiązuje swe wywody, poświęcone 10-leciu istnienia władzy sowieckiej w ZSRR, do oświadczenia pisma sowieckiego "Prawda" o tem, że po raz pierwszy "dyskusja" w sowieckiej partji komunistycznej doprowadziła do powstania w Kronsztadcie. "Rul" podkreśla różnicę, która istniała w sytuacji ZSRR wtenczas i obecnie, i twierdzi, że obecnie obalenie sowietów w Rosji osiągnięte być może nawet za pomocą mniejszych wysiłków niż te, których wymagała organizacja powstania w Kronsztadcie.

"RUSSKIJ WOJENNYJ WIESTNIK" z dn. 6/11 /Białogród, pismo wojskowe o kierunku eurazyjskim/ oświadcza, że odrodzenie narodowe Rosji osiągnięte być może jedynie drogą pojednania "białych" i "czerwonych" w imię wspólnego ideału Rosji narodowej. Do tego pojednania nawołuje pismo naród rosyjski i jego czynniki polityczne.

"ROSSIJA" z dn. 5/11 /Paryż, pismo pod redakcją prof.P.B.Struwego/ ogłasza artykuł p.Struwego, który twierdzi, że rewolucja komunistyczna rozpoczęła erę niezwykłej w dziejach ludzkości reakcji gospodarczej i kulturalnej. Jednocześnie jest rewolucja ta klęską ateizmu światowego; na tem polega zdaniem p.Struwego, jej główne znaczenie.

9. SPRAWY KOSCIELNE.

ORĘDZIE METROPOLITY ANTONJUSZA

"ROSSIJA" z dn. 5/11 /patrz wyżej/ ogłasza orędzie prezesa synodu prawosławnych biskupów rosyjskich na emigracji, metropolity Antonjusza z okazji 10-tej rocznicy rewolucji październikowej w ZSRR. W orędziu tem powtarza metropolita Antonjusz skierowane przeciwko rządowi sowieckiemu zarzuty, ogłoszone w roku 1919 w orędziu patryarchy Tichona, i nawołuje emigrację rosyjską do dalszej wytrwałej walki z komunizmem i rządem komunistycznym w Rosji.

10. NOTATKI I INFORMACJE.

PRASA SOWIECKA A POŻYCZKA AMERYKANSKA

"IZWIESTJA CIK ZSSR" z dn. 3/11 donosi na podstawie informacji agencji "TASS" z Waszyngtonu, iż w Waszyngtonie krążą uporczywe pogłoski, że chociaż cena emisyjna obligacji pożyczki amerykańskiej dla Polski ustalona została na 92 za 100, jednak pożyczka oprocentowana jest w rzeczywistości po 89 i 3/4 za 100.

POLITYKA ZAGRANICZNA SOWIECKICH ZWIAZKOW ZAWODOWYCH

ISIDEM donosi o powstaniu rosyjsko-szwedzkiego komitetu górników. Układ poza kwestjami zawodowemi wysuwa punkt polityczny, stwierdzający konieczność walki przeciwko wojnom, przygotowywanym przez kliki imperjalistyczne.